

Miljödepartementet
m.remissvar@regeringskansliet.se

Begäran om yttrande över Remiss om Lokal och regional klimatomställning - underlag inför klimatpolitisk handlingsplan 2023

Er beteckning: M2022/01830

Sammanfattning

Länsstyrelsen anser att utredningen är väl genomförd. Uppdraget har utförts med den regionala och lokala nivåns möjlighet till delaktighet, vilket ger en god bakgrundsbild av möjligheter och hinder.

Länsstyrelsen ställer sig bakom alla framtagna förslagen i avsnitt 4. I en del fall har Länsstyrelsen kommentarer till de förslag som utredningen kommit fram till och utformningen av dessa vilket beskrivs under specifika synpunkter nedan.

I de fall vi har identifierat kopplingar till andra remisser som utgör underlag till klimatpolitisk handlingsplan 2023 hänvisar vi till dessa vid respektive förslag till åtgärd eller bedömning.

Övergripande synpunkter

Vi stöder utredningens resonemang om att förslagen ska ses som en helhet. Tillsammans utgör de en god förstärkning av resurser på regional och lokal för att genomföra den klimatomställning som krävs.

Specifika synpunkter på förslag till styrmedel och åtgärder (avsnitt 4)

Förslag 1. Nationell samordnare för Färdplan för kommuner och regioners klimatomställning

Vi stöder utredningens förslag. För att uppgiften att stärka och få bättre helhetssyn i lokalt klimatarbete ska få genomslag krävs att staten går före. Vi håller med om att Fossilfritt Sverige har gjort ett bra jobb gentemot näringslivet och välkomnar ett bredare samordningsuppdrag. En nationell samordning bör ta stöd av befintliga regionala strukturer, där länsstyrelserna har god erfarenhet av att samordna kommunerna samt sitter på befintliga kontaktnät.

Delförslaget om färdplaner (1.2) är bra, att åtgärdsbehov kopplas till ett åtagande och därtill knutna möjliga stöd. Även här vill vi framföra vikten av att samordna med strukturer som byggts upp på regional nivå i form av strategier och handlingsplaner, se kommentarer nedan under förslag 5.

Förslag 2. Myndighetslyft för kommuner och regioners klimatomställning

Vi stöder utredningens förslag. Länsstyrelsen håller med om att behovet av en utvecklad samordning och stödjer en tydlig och långsiktig styrning och samordning från nationell nivå.

Förslaget (2.2) hänvisar till att Boverkets webbplats ”Hållbar stad” ska användas och utvecklas som kunskapsarena för kommuner och regioner. Vid utveckling är det viktigt att inkludera en helhetssyn, stads- och samhällsplanering är en av många aspekter där klimatet måste få genomslag. En samlad kunskapsarena måste belysa detta och även inkludera mark- och vattenanvändning utanför städer.

Vad gäller förslagets del om utveckling av lokal och regional statistik (2.4) delar vi bilden av att detta behöver vidareutvecklas, klimatuppföljning behöver bli mer lättillgänglig och jämförbar. Det är dock viktigt att ta tillvara de strukturer som redan finns runt den nationella emissiondatabasen för att använda resurserna så effektivt som möjligt. Kolada bör också utvecklas, så att det också går att få fram länsvisa jämförelser.

Förslag 3. Klimatomställningsfunktion på strategisk nivå hos kommuner

Vi stöder utredningens förslag om resurstillförsel till kommunerna. Det är viktigt att stödet förenas med åtagande och grundkrav som utgår från att kommunerna har kommit olika långt i klimatomställningsarbetet. Stödet behöver utformas så att små kommunerna gör sin del av arbetet eftersom det är där som det är svårast att få genomslag.

De investeringar som krävs för att klara klimatomställningen på lokal nivå kan utgöra stora kostnader. För att skapa ännu bättre förutsättningar för att genomföra åtgärder i kommunerna behöver ökad bemanning för klimatomställning kombineras med investeringsmedel för åtgärder.

Förslag 4. Standardiserad redovisning av klimatåtgärder

Vi stöder utredningens förslag om standardiserad redovisning, det är bra för mer likvärdig och kvalitativ redovisning som bygger på förslag 2.4 i denna utredning.

Vi ser även positivt på att förslaget inbegriper en utredning om att se över hur klimatområdet kan implementeras i ordinarie redovisning men

vill även betona vikten av att frågan då bör ses ur ett hållbarhetsperspektiv som inkluderar alla perspektiven av hållbarhet (hållbarhetsredovisning).

Förslag 5. Förstärkt uppdrag till länsstyrelsen för att leda och koordinera energi- och klimatomställning på lokal och regional nivå

Vi stöder förslaget. Länsstyrelserna har sedan 2008 haft i uppdrag att genomföra regeringens energi- och klimatpolitik på regional nivå. Länsstyrelserna ska enligt sin instruktion verka för att nationella mål får genomslag i länet och arbeta sektorsövergripande utifrån ett statligt helhetsperspektiv. Länsstyrelserna ska också enligt regleringsbrev samordna och leda det regionala arbetet med genomförande av energi- och klimatstrategierna.

Med mål satta i regionala energi- och klimatstrategier med tillhörande åtgärdsprogram, arbetar länsstyrelserna som katalysatorer i det regionala energi- och klimatarbetet. Vi vägleder också länens aktörer för att åstadkomma effektiva klimatinvesteringar och synergieffekter mellan åtgärder inom Klimatklivet.

Länsstyrelserna har genom åren blivit en viktig aktör i energi- och klimatarbetet på regional nivå och det finns höga förväntningar på oss, från bland annat kommunerna, om att fortsätta arbetet. För att möjliggöra en långsiktighet i arbetet med att samordna och att utveckla sin förmåga att stödja och koordinera energi- och klimatarbetet på lokal och regional nivå är ett förstärkt uppdrag och ökad finansiering till länsstyrelserna en viktig grundförutsättning. Länsstyrelsen instämmer i utredningens analys av att det i dagsläget är mycket svårt att ta den ledande och inspirerande roll som vi skulle önska och som efterfrågas.

För att arbetet ska bedrivas på ett effektivt sätt har länsstyrelsernas energi- och klimatsamordning (LEKS) en viktig roll i samordningen av länsstyrelserna och med övriga statliga myndigheter.

Förslag 6. Regional upphandlingssamordning

Vi stöder utredningens förslag, offentlig sektor kan och bör nyttja offentlig upphandling som ett styrmedel för att accelerera den gröna omställningen. Regional upphandlingssamordning behövs för ett mer kostnads- och resurseffektivt arbete för en mer hållbar konsumtion.

Förslag 7. Regional mobilitets- och tillgänglighetssamordningsfunktion

Vi stöder utredningens förslag som gynnar transporteffektiv samhällsplanering på regional och lokal nivå samt stöd för att fyrstegsprincipen tillämpas i högre utsträckning.

Denna åtgärd har synergieffekter med delar av förslag 5.2, Förslag inom ett Transporteffektivt samhälle, i utredningen Transportsektorns klimatomställning-underlag inför klimatpolitiska handlingsplan 2023 (M2022/01828)

Förslag 8. Ökade klimatkrav i offentlig upphandling

Vi stöder utredningens förslag som är i linje med att staten behöver gå före. Vid inköp och upphandlingar i offentlig sektor bör det vara obligatoriskt med hållbarhetskrav. Viktigt att även inkludera att uppföljning ingår i vägledningarna.

Förslag 9. Ökad lokal implementeringsförmåga för kolinbindning via återvätning

Vi stöder förslaget. Länsstyrelsen delar uppfattningen att det krävs fler insatser och utökade resurser för att öka andelen areal för återvätning. Återvätning är i teorin en snabb och kostnadseffektiv åtgärd för att minska negativ påverkan på klimatet, vilket även framgår av analysen som Skogsstyrelsen och Jordbruksverket redovisar i regeringsuppdraget Underlag för strategisk planering för ökad kolsänka (rapport 2022–14). För att nå målet krävs det sannolikt att fler privata markägare nås, och att det finns ett stort intresse hos markägarna att återväta sina marker. En satsning på kompetensutbildning enligt förslaget kan förhoppningsvis öka detta intresse, men om arbetet ska ske på frivillig väg krävs det troligen att markägare kan få ersättning för att lockas att återväta mark. I Kronobergs län ägs en stor del av marken av privata markägare vilket möjligen kan innebära mer eller mindre svårigheter i förhållande till bolagsskog att väcka intresse.

Det är även mest sannolikt att dessa satsningar kommer ske på mark som idag har låg produktionsförmåga. En aspekt är det ökade intresset för våtmarker (myrar och mossar) i samband med etablering av solcellsparkar då de ej kommer i konflikt med de areella näringarna såsom jord- och skogsbruk. Vilken påverkan en solcellspark kan få på våtmarken är idag oklart och skulle behöva undersökas. Det är också oklart hur en återvätning av dessa våtmarker skulle påverka solcellsparken, men här kan ses en möjlig potential att detta kan bidra till att öka takten i återvätningsarbetet.

Vad som påpekas i underlaget om att långsiktig finansiering ökar möjligheterna att nå full potential för satsningarna är mycket viktigt. Ska återvätning ske av markavvattningsföretag kan det krävas en hel del arbete innan själva återvätningen kan genomföras. Vi delar därmed bedömningen att det behöver tillföras resurser som kan hantera en ökad ärendehantering.

Denna åtgärd förstärker förslag 6, Förläng stödet till Skogsstyrelsens

återvätningsavtal, i utredningen Näringslivets klimatomställning - underlag inför klimatpolitisk handlingsplan 2023 (M2022/01829).

Förslag 10. Utred tillstånds- respektive anmälningsskrav för stora energi- och eleffektanvändare.

Vi stöder förslaget om utredning. En viktig parameter är att hitta en lämplig effektnivå eller annat mått på anmälningsskrav respektive tillståndsskrav, för att få god effekt på möjligheten att styra anläggningarna genom prövning utan att antalet prövningspliktiga verksamheter blir större än nödvändigt. Ett tillståndsförfarande kommer att innebära ökade kostnader för handläggning, administration, tillsyn med mera. Detta måste vägas mot den nytta ett sådant förfarande skulle innebära och även jämföras med de alternativa lösningar som nämns i utredningen.

Denna åtgärd stöds även av delar i förslag 2, Utred styrmedel som underlättar användning av spillvärme, Näringslivets klimatomställning - underlag inför klimatpolitisk handlingsplan 2023 (M2022/01829).

De som medverkat i beslutet

Beslutet har fattats av länsråd Malin Almqvist med miljömåls-handläggare Ida Andreasson som föredragande. I den slutliga handläggningen har också avdelningschef Maria Levin, t.f. enhetschef Ulrica Nymberg, naturskyddshandläggare Peter Wredin, miljöskydds-handläggare Anna Hjalmarsson, enhetschef Maria Sjöberg, länsarkitekt Leila Aalto och chefsjurist Louise Jeppsson medverkat.